

NOTAT

Til : Sør-Odal kommune v/rådmann Rune Hallingstad

Fra : Advokat Jens Christian Skallerud
skallerud@campbellco.no

Dato : 11. mars 2016

Sak : Redegjørelse vedr. skolebrann og tilhørende saker om forelegg og Forsikringsoppgjør mm.

1. Bakgrunn

Skolebrannen på Korsmo skole i januar 2015 danner grunnlaget for flere mulige juridiske problemstillinger, som også vil kunne ha konsekvenser økonomisk og politisk.

Det skal her redegjøres for juridiske forhold som kan ha innvirkninger på de valg som administrasjonen og politikerne i Sør-Odal skal gjøre, knyttet til ny skolestruktur i kommunen/gjenoppføring av ny skole.

Følgende forsikringsvilkår oversendt fra KLP er lagt til grunn i min vurdering:

- Forsikringsavtaler 1.4.2014-31.3.2015, jf. vedlegg.
- Forsikringsvilkår fra 1.1.2014 Eiendom, jf. vedlegg.

2. Dagens situasjon

Skolebrannen medførte behov for oppføring av nytt midlertidig bygg, og kommunen leier nå en skolepaviljong av leverandøren Uniteam AS. Utgiftene til dette dekkes etter det jeg har fått opplyst av kommunen selv av KLP i inntil 27 mnd., dvs. frem til ca.1. mai 2017¹.

Skolebrannen har også påvirkning på debatten om skolestruktur i kommunen, der fremtidig struktur om kort tid skal avgjøres av kommunestyret. Slik jeg har forstått det bruker kommunen nå litt tid på en mer overordnet debatt om skolestruktur, før gjenoppføring starter.

¹ Jf. også forsikringsvilkårene 3.6.7

Ett moment i denne sammenheng er størrelsen på det endelige forsikringsoppgjøret etter brannen. Her er det viktig å merke seg frist på 5 år for gjenoppbygging dersom gjenoppføringsprisen skal legges til grunn, jf. forsikringsvilkårene pkt. 8.1.1 og nedenfor.

Forsikringsoppgjørets størrelse vil videre kunne påvirkes av spørsmålet om mulig avkortning, som følge av årsaken til brannen. I denne forbindelse kan forelegget som kommunen er ilagt på kr. 200 000 pga. manglende SHA-plan etter byggherreforskriften² være et moment. Forelegget er ikke er vedtatt av kommunen og saken er fortsatt til behandling hos påtalemyndigheten.

Til slutt nevnes det at kommunen inngikk forlik med selskapet HIBAS AS i forbindelse med søksmål knyttet til anskaffelsesprosessen for midlertidig skole, der en faktor var at KLP utøvde påvirkning av kommunens beslutninger i prosessen, som kan ha medført at kommunen fikk rettet et søksmål mot seg. Evt. krav mot KLP som følge av dette kan også tenkes å påvirke forsikringsoppgjøret.

Jeg vil nedenfor kommentere de ulike forhold nærmere og deres evt. betydning for kommunens videre beslutninger.

3. Utgangspunkt for forsikringsoppgjøret – 5 års frist

Det gjelder en 5 års frist for gjenoppføring, dersom erstatningen skal kunne bli lik kostnaden ved gjenoppbygging og det skal bli tilkjent utgifter knyttet til prisøkninger³. Fristen starter ved skadetidspunktet og gjenoppføring skal være avsluttet ved utløpet av fristen, jf. formuleringen "*skjer innen 5 år*".

Dette vil være et vesentlig moment for kommunens beslutninger i skolesaken.

Etter 5 år vil verdiberegningen skje etter bygningens økonomiske verdi før brannen, jf. pkt. 8.1.2.

Det er flere detaljer ved selve oppgjøret, som det ikke går inn på her, der det vesentlige poeng er å peke på nevnte 5 års frist.

Dersom en ser at 5 årskravet kan bli problematisk, er det mulig (i god tid) å søke KLP om forlenget frist, men KLP har i utgangspunktet ikke plikt til å innvilge dette.

4. Spørsmålet om mulig avkortning

4.1. Innledning

Ved brudd på sikkerhetsforskrifter (ved "*handling*" eller "*unnlatelse*"⁴) kan retten til erstatning falle helt eller delvis bort.

² Jf. kapittel 2, https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-08-03-1028#KAPITTEL_2

³ Gjenoppføringsprisen, jf. pkt. 8.1.1 og prisøkning, jf. pkt. 8.5

⁴ Jf. KLP Sikkerhetsforskrifter, annet avsnitt og Forsikringsavtaleloven (FAL) § 4-8.

Forsikringsselskapet skal varsle forsikringstaker "*uten ugrunnet opphold*"⁵ dersom slik avkortning vil kreves

Spørsmålet blir videre om det i denne saken foreligger forhold som kan medføre avkortning.

4.2 Brannårsak

Den direkte brannårsaken er offentlig kjent og kjent for KLP. Følgende beskrivelse anses dekkende: I forbindelse med utbedrings/vedlikeholdsarbeider på taket ble det benyttet sveiseapparat åpen flamme i forbindelse med taktekking. Varme fra sveiseapparatet og tilgang på oksygen under takpapp har deretter utviklet brannen.

Kommunens representanter angir selv at de ikke kjente til at arbeid med åpen flamme skulle skje.

4.3 Brudd på sikkerhetsforskrifter og vilkår i FAL § 4-8

Sikkerhetsforskrifter omfatter "*varme arbeider*"⁶, som også omfatter bruk av f.eks. varmluft. Det er imidlertid et forbud mot bruk av åpen flamme på tak i de fleste situasjoner.

Det er derfor på det rene at de som utførte arbeidene har brutt sikkerhetsforskriftene. Et annet spørsmål er om kommunen ved "*unnlattelse*" har forsømt seg å påse at sikkerhetsforskriftene ble overholdt ved arbeidene. Et spørsmål her vil være om manglende SHA-plan støtter opp om dette, jf. forelegg. Mye tyder på at kommunens unnlattelse her, kan anses som et brudd på sikkerhetsforskriften, men siden kommunen ikke kjente til at det skulle brukes åpne flamme, kan dette nyansere bildet noe.

Avkortning kan likevel ikke skje dersom "*forsikringstilfellet ikke skyldes overtredelsen*", jf. FAL § 4-8. "*Overtredelsen*" fra forsikrede (kommunen) er her evt. den nevnte unnlattelsen av å påse at det ikke ble utført varme arbeider i strid med kravene. Kommunen var ikke kjent med at det skulle brukes åpen flamme og det er kommunens kontrollrolle som har sviktet. Spørsmålet blir da om evt. unnlattelse av SHA-plan eller annen manglende kontroll kan sies å ha forårsaket brannen. Det finnes praksis som taler for avkortning i slike saker⁷. Siden kommunen ikke kjente til at det skulle brukes åpen flamme, taler likevel dette i mot. En evt. SHA-plan ville heller ikke ha hindret entreprenøren i å utføre handlinger i strid med sikkerhetsforskriften. I denne saken er det sannsynlig at arbeidet hadde blitt utført på samme måte uavhengig av kommunens rolle, jf. at utførende entreprenør i politiavhør har uttalt at "*dette egentlig er en veldig sikker jobb, som ellers aldri går feil*".

⁵ Jf. FAL § 4-14

⁶ Jf. KLP Sikkerhetsforskrifter nr. 4

⁷ Jf AKN-1792 & (Avkortningsnemnda fra 2001, der det ble gjort 10% avkortning fordi forsikrede ikke hadde påsett at eksternt firma overholdt sikkerhetsforskriftene.

Etter mitt syn taler mye for at det ikke er årsakssammenheng mellom kommunens forhold og skaden, men spørsmålet er usikkert.

4.4 Varsel om avkortning

Varsel om evt. avkortning skal skje "*uten ugrunnet opphold*", jf. FAL § 4-14. Praksis viser at varsel mer enn 3 måneder etter skademelding vil kunne være for sent. Praksis viser imidlertid at det i politisaker kan innebære at varslingsfristen ikke utløper før forsikringsselskapet har fått tilgang på dokumentasjonen. Det avgjørende er etter Rt. 2013 s. 1235 når forsikringsselskapet fikk en "kvalifisert mistanke". På tidspunkt for tiltale vil normalt fristen da uansett starte å løpe.

I vår sak er jeg kjent med at KLP gjort undersøkelser i januar/februar/mars 2015 om kommunens rolle. KLP fikk her bl.a. informasjon om brannårsak, manglende skriftlig avtale mellom kommunen og entreprenør, om hva kommunen visste om arbeidene. De fikk også informasjon om opprinnelig byggesak for bygget, knyttet til vurderinger om nødvendige tillatelser om daværende brannforskrifter mm.

I denne prosessen stilte også entreprenør spørsmål ved brannvesenets opptreden.

KLP sendte rett i etterkant av brannen reklamasjon/regresskrav mot entreprenør. Etter det jeg er kjent med medførte KLPs undersøkelser imidlertid ikke noe varsel fra KLP til kommunen om mulig avkortning.

Forelegget som kommunen er ilagt basert på at det ikke var utarbeidet SHA-plan etter byggherreforskriften. Dette er basert på samme faktum som KLP ble kjent med etter brannen, og er altså ikke basert på noen nye opplysninger/forhold i saken. Jeg er ikke kjent med at KLP er spesielt varslet om forelegget, men det er offentlig kjent og omtalt bl.a. i Glåmdalen den 10.11.2015.

Etter min oppfatning er brannårsaken og kommunens rolle klart kjent for KLP fra kort tid etter brannen, men noe varsel om mulig avkortning er ikke gitt.

Basert på dette mener jeg at kommunen må kunne legge til grunn at frist etter FAL § 4-14 for varslingsfrist av evt. krav om avkortning må anses å ha løpt ut. Et evt. etterfølgende krav om avkortning kan da ikke føre frem. Dette vil her måtte gjelde selv om KLP ikke har gått igjennom politidokumenter i saken mot kommunen, fordi politisaken (forelegget) er basert på de samme faktiske forhold som KLP ble kjent med kort tid etter brannen.

Praksis viser også at forsikringsselskapet i slike tilfeller i stedet søker regress hos entreprenør, jf. her bl.a. en nylig avsagt dom i Borgarting lagmannsrett, som gjelder liknende arbeider utført på en skole i Bærum, som forårsaket brann.⁸ I vår sak er dette som også tidligere nevnt varslet fra KLP.⁹

⁸ LB-2014-106225

⁹ Jf. henvendelse fra advokat Vidar Endal fra KLP den 13.2.2015

4.5 Oppsummering avkortning

Mye tyder på at kommunens unnlatelser er innenfor området for hva som danner grunnlag for evt. avkortning (forsømmelse av å påse overholdelse av sikkerhetsforskrifter), men at det er usikkert om kommunens overtredelse kan sies å ha nær nok årsakssammenheng. Uansett er det så vidt u.t. kjenner til ikke varslet noe krav etter § 4-14, og et slikt varsel nå, over ett år etter hendelsen, vil være for sent fremsatt.

Jeg mener etter dette at risikoen for et avkortningskrav er lav og at kommunen i sin planlegging kan legge til grunn at det ikke er sannsynlig at det kommer noe avkortningskrav fra KLP i denne saken.

5. Betydningen av ilagt forelegg

Kommunen har i sitt tilsvarende til forelegget erkjent at det ikke var utarbeidet noe SHA-plan, men har bestridt den faktiske beskrivelsen i forelegget. Basert på det faktum kommunen mener må legges til grunn, kan jeg ikke se at foreleggets eksistens vil innebære noe større risiko for evt. avkortning, jf. at kommunen uansett erkjenner manglende SHA-plan.

Foreleggsaken har derfor så vidt jeg kan se heller ikke selvstendig betydning knyttet til kommunens beslutninger i skolesaken.

Jeg kan derfor heller ikke se at kommunen er tjent med noen snarlig avklaring av foreleggsaken som sådan. Kommunen anbefales derfor å la påtalemyndigheten behandle saken videre, uten purring e.l. fra kommunen.

6. Betydningen av rettsforlik med HIBAS AS

Jeg viser her først til eget notat om dette. Saken er konkret knyttet til anskaffelsen av midlertidig skole. Som tidligere nevnt, så opplevde kommunen og RIIG press fra KLP i denne prosessen, som kan ha medført at kommunen havnet i en tvist for tingretten.

For at kommunen evt. skal kreve "regress" fra KLP, må en konstatere at KLP har opptrådt klanderverdig ("uaktsomt") og det må være KLPs uaktsomme opptreden som forårsaket tapet (utbetalingen til HIBAS ved forlik og kommunens egne sakskostnader). Dette er en spesiell sak, og det er ikke til om at en opplevde KLPs opptreden som uønsket. På den annen side så er det kommunen som i en anskaffelsessak er ansvarlig oppdragsgiver, som gjør egne beslutninger. Det skal derfor en del til for å hevde at KLPs opptreden dermed forårsaket tapet. I tillegg kan det spørres om kommunen faktisk har lidt et netto tap som følge av KLPs opptreden, jf. at kommunen vil betale mindre for valgte løsning i de måneder som kommunen må dekke selv (utover erstatningsdekningen etter pkt 3.6.7).

Som nevnt mener jeg det ikke lenger er grunn til å "frykte" et avkortningskrav fra KLP. Å avstå fra å forfølge et evt. krav på KLP av denne grunn er derfor ikke sentralt.

Oppgjøret består likevel av flere fremtidige vurderinger fra KLP, som muligens kan tilsi at det ikke vil være ønskelig å starte en prosess rundt dette spørsmålet. Som nevnt mener jeg det også vil være høyst usikkert om det foreligger noe rettslig grunnlag for kravet.

7. Oppsummering

Gjennomgangen viser at kommunen i liten grad trenger å ta spesielt høyde for usikkerhet knyttet til forsikringsoppjøret og ilagt forelegg når den skal politisk behandle sak om fremtidig skolestruktur. Det gjentas likevel at en langvarig prosess, kan føre til press på krav til gjenoppføring innen 5 år, som har vesentlig betydning for erstatningens størrelse.